

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

45

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-64-8

BRNO 2004

3001-

9395458

PŘEHLED VÝZKUMŮ 45

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
- Odpovědný redaktor: doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Ing. Petr Škrdla, PhD., Mgr. Balázs Komoróczy, PhDr. Lubomír Šebela, CSc.,
PhDr. Rudolf Procházka, CSc., PhDr. Jiří Doležel, Dana Gregorová, Alice Del
Maschio
- Na titulním listě: Jeskyně Švédův stůl. Foto Jiří A. Svoboda
- Tisk: Bekros
- Náklad: 400 ks

© 2004 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

du, zaznamenan byl rovněž novověký odvodňovací kanálek z lomového kamene.

Michal Zezula, NPU v Ostravě

Resumé

Vítkov (Bez. Opava). Jana Zajíce Platz. Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

VYSOKÉ POPOVICE (okr. Brno-venkov)

„Dlouhé“. Raný středověk. Povrchový průzkum.

Mimo neolitické předměty byly při podrobném průzkumu mikroregionu Vysokých Popovic doloženy ojedinělé zlomky raně středověké tuhé keramiky. Nalezené střepy byly objeveny ve spodní části členitého jižního svahu mezi železniční tratí Okříšky-Brno a potokem Habřina v blízkosti inundace již zmíněného potoka, 600 m JV od kostela. Nadmořská výška je 430-445 m a pozice v ZM 1:25 000, mapa 24-332 Mohelno, 350 mm od Z s.č., 76 mm od S s. č.

Z nalezených datovatelných fragmentů keramiky vyniká bikónický okraj a dvě výdutě hrncovitých tvarů ozdobené šikmými záseky na liště na přechodu hrdla a výdutě. Předběžně je můžeme zařadit do náplně mladohradištní keramiky, spíše do 12. století. Střepy se nacházejí asi v sekundární pozici a můžeme předpokládat, že pocházejí z historického jádra Vysokých Popovic a na lokalitu se dostaly zemědělsko-technickými pracemi. V obci samé se nachází pozdněrománský kostel a již v letech 1228 a 1262 se po Popovicích píše místní vladykové (Kratochvíl 1904, 250; Plaček 2001, 713). Všechny předešlé údaje tak ukazují na vznik Popovic již v mladohradištním období. Se zemědělskou činností obyvatel nedalekých Vysokých Popovic mají zřejmou souvislost i četné zlomky vrcholně středověké kuchyňské keramiky nalezené na lokalitě.

Milan Vokáč, Martin Kuča, Josef Kovář, FF MU Brno

Literatura

- Kratochvíl, A. 1904: Vlastivěda Moravská. Ivančický okres. Brno.
Plaček, M. 2001: Ilustrovaná encyklopedie moravských hradů, hrádků a tvrzí. Praha.

Resumé

Vysoké Popovice (Bez. Brno-venkov), „Dlouhé“. Frühmittelalter. Terrainbegehung.

VYŠKOV (okr. Vyškov)

Ul. Radnická č. 2. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

V rámci dlouhodobé rekonstrukce radničního komplexu ve Vyškově byly v roce 2003 provedeny stavební úpravy objektu v Radnické ul. č. 2. Dům je vklíněn mezi hlavní budovu radnice, na kterou se přimyká z jihu, a rohovou průjezdní stavbou Radnická č. 4. Čelní stěna ústí do uličky Radnická, která vybíhá z Masarykova náměstí směrem k zámku na dnešním nám. Čs. armády. Na mapě ZM ČR 24-42-11 se plocha výzkumu nachází v okolí bodu 5:144 mm Z/J od s. č.

Písemně je existence domu doložena až v 17. stol., ale stavebně-historický průzkum jej klade minimálně do 16. stol. a předpokládá, že ani tato renesanční stavba nevznikla na zeleném drnu. Do souvislosti s jeho středověkými předchůdci je dáván i zachovaný valeně klenutý jednoprostorový sklep pod severní polovinou budovy. Vnitřní renesanční dispozice a architektonické prvky však úplně zanikly v mladších přestavbách. Z původního domu se zachovalo pouze obvodové zdivo ve výši přízemí.

Výzkum se uskutečnil nejprve v interiéru budovy, kde byly hloubeny sondy pro statické zajištění čelní stěny. Sondy byly položeny rovněž v exteriéru při venkovním líci základového zdíva. Omezený rozsah sond v této etapě výzkumu dovolil zdokumentovat pouze základové zdivo tvořené lomovými kameny kladenými na hlinu. V jižní části objektu byl v hmotě zdíva identifikován kamenný vynášecí pás umístěný nad požárovými vrstvami, které, jak se později ukázalo, byly výplní staršího zahloubeného objektu (suterénu). V severní části domu bylo zjištěno, že objekt zde byl původně podsklepen dvoupátrovým sklepem. Horní, patrně plochostropý sklep byl zasypán v 18. či 19. stol. a stavební práce postupně odstraňovaly tyto novověké navážky za účelem obnovení kamenné klenby spodního, dosud funkčního sklepa. V druhé etapě stavebních prací byly postupně strženy všechny obvodové zdi domu, což umožnilo plošně zdokumentovat všechny fáze zdejší zástavby.

Po zbourání objektu se na ploše vyrýsovaly kromě kamených základů původního měšťanského domu v severní části plochy i půdorysy několika starších zahloubených objektů. Mezi nejstarší patřila rozměrná jímka rámcově datovaná do 2. pol. 13. stol. a část čtvercové jímky obsahující materiál z přelomu 13./14. a průběhu 14. stol. Jako důležitý pro datování kamenného domu se nakonec ukázal zbytek vyzděné renesanční jímky, kterou tento dům svými základy porušoval. Jeho vznik lze tedy dávat do souvislosti nejdříve s výstavbou radnice v 2. pol. 16. stol. Totéž platí i pro zachovaný jednoprostorový sklep, který nemohl být starší než obvodové zdivo. V prostoru jižní části zbouraného domu byl porušen zahloubený objekt, který nerespektoval současnou uliční síť ani zástavbu a pokračoval do prostoru ulice Radnická. Jeho celý půdorys se nepodařilo zjistit, zdokumentován byl pouze obdélný profil o délce přibližně 5 m. Objekt byl zahlouben cca 2, 5 m do terénu. Ve výplni, kterou tvořily vrstvy propálené hlíny a kousky mazanice, byly nalezeny zlomky keramiky z 2. pol. 15. stol. Z nálezové situace vyplývá, že se jedná o pozůstatek zahloubeného suterénu nadzemního dřevohliněného domu, který byl součástí původní zástavby této části města.

Zuzana Baarová, M Vyškovska

Resumé

Vyškov (Bez. Vyškov), Radnická Str. Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

ZAKŘANY (okr. Brno-venkov)

„Záhumenice“. Raný novověk. Náhodný nález. Povrchový průzkum.

V dolní části východního svahu 100 m vpravo od silnice ze Zakřan do Vysokých Popovic, v blízkosti obce (350 m S od